

Antopäivä
1.10.2002

Dnro
SM-2002-01974/So-0

Voimassaoloaika
1.10.2002 - toistaiseksi

Säädösperusta
Laki poliisin hallinnosta 4 ja 16 §

Kumoo

Kohderyhmä
Poliisi

TAKTISEN ENSIHOITORYHMÄN KÄYTTÄMINEN POLIISITEHTÄVISSÄ

1. TAKTINEN ENSIHOITO

Taktisella ensihoidolla (TEMS = tactical emergency medical service) tarkoitetaan toimintoja, joissa terveydenhuollon asiantuntemus ja erityisosaaminen tuodaan turvallisesti paikalle poliisin vaarallisissa ja erityistilanteissa, joissa mahdollisesti vammautuvien tai äkillisesti sairastuvien henkilöiden hoidon aloittaminen muutoin saattaisi estyä tai vaarantua. Taktiseen ensihoitoon kuuluu myös tilanteessa toimivien poliisimiesten toimintavireyden seuraaminen sekä toimintakyvyn ylläpitämiseen vaikuttavien toimenpiteiden suorittaminen ja niihin liittyvien vaarallisuus- ja tilannearvioon vaikuttavien tietojen välittäminen yleis- ja kenttäjohdon käyttöön.

Taktisen ensihoitoryhmän muodostavat ensihoitoon perehtyneet lääkärit sekä tehtävään sitoutuneet ja työnantajansa kanssa toimintaan osallistumisesta sopineet erityiskoulutuksen saaneet sairaankuljettajina tai terveydenhuollon tehtävissä toimivat ammattihenkilöt. Taktisen ensihoitoryhmän peruskokoonpano tehtävällä on 1+2 (ryhmän johtaja ja hoitopari). Ryhmää johtaa lääkäri taikka edeltä käsin sovittu terveydenhuollon ammattihenkilö. Milloin ryhmän lääkäri ei ole johtamassa toimintaa, ryhmän johtaja on varmistanut puhelinyhteyden ryhmän lääkäriin taikka alueen päivystävään ensihoitolääkäriin tai ko. sairaanhoitoalueen päivystävään lääkäriin.

Poliisi on varustanut ryhmän henkilöstön riittävin suojavälinein sekä kouluttanut ja harjoittanut ryhmää toimimaan yhtenä poliisin taktisena ryhmänä.

2 TEHTÄVÄT, JOISSA TAKTISTA ENSIHOITORYHMÄÄ KÄYTETÄÄN

Poliisin vaativia ja erityistilanteita ovat erilaiset aseelliset rikos- ja panttivankitilanteet tai tilanteet, joissa rikoksenteikijän voidaan olettaa käyt-

tävän ampuma-asetta taikka hänen voidaan olettaa olevan varustautuneen räjähdysainein. Ryhmää voidaan käyttää myös terä- ja ampuma-asein varustautuneen mielenterveydellisistä ongelmista kärsivän henkilön kiinniottilanteissa.

Laittomaan huumausainelaboratorioon tehtävässä yllätysiskussa taikka mentäessä tutkimaan tällaiseksi epäiltyä paikkaa, joka saattaa olla ansoitettu, taktista ensihoitoryhmää tulisi käyttää varmistamassa poliisin työturvallisuus sekä tarvittava asiantuntemus erilaisten kemikalioiden taikka niistä muodostuvien höyryjen ja kaasujen haittavaikutuksista. Myös tilanteissa, joissa rikoksenteekijöiden hallussa saattaa olla säteilevää materiaalia, bakteereita taikka vaarallisia kemikaliota (ns. ABC-aineet), ryhmän käyttö on perusteltua.

Taktisen ensihoitoryhmän henkilöstö opastaa tarvittaessa poliisia uhrin välittömissä hätäensiaputoimenpiteissä alueella, johon ryhmää ei päästetä ja siellä olevan uhrin elintoiminnot joudutaan turvaamaan lyhyen siirtämisen aikana paikkaan, jossa ryhmä voi jatkaa välitöntä ensihoitoa.

Pitkittyvissä tilanteissa taktinen ensihoitoryhmä voi huolehtia myös poliisien neste- ja ruokahuollosta siten kuin siitä yleisjohtajan kanssa sovitaan.

Poliisi voi käyttää ryhmää myös valtiavierailujen ja merkittävien kansainvälisissä kokouksissa. Ryhmän käyttöä voidaan perustella sekä henkilöturvallisuuden että tarvittavan nopean ensihoidon turvaamisella mm. saattueajon aikana. Ryhmä toimii näissä tilanteissa poliisin erityisryhmänä.

3 RYHMÄN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT RAJOITUKSET

Taktista ensihoitoryhmää ei päästetä ja käytetä alueella, jossa on välitön terveyden tai hengen vaara. Sen sijaan poliisin suojaamana ryhmä voi suorittaa ensiapu- ja ensihoitotehtäviä vaarallisella alueella, jonne ei normaalisti päästetä sairaankuljetus- ja ensihoitohenkilöstöä.

4 RYHMÄN ASEMA JA VALTUUDET

Taktinen ensihoitoryhmä toimii tilanteissa poliisin erityisryhmänä poliisin johdon alaisuudessa. Se suorittaa ja vastaa ensihoidollisista toimenpiteistä oman johtamisjärjestelmän mukaisesti. Ryhmän käyttö ei vaikuta paikallisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon asemaan, mutta se tukee toiminnallaan näiden valmiutta.

Ryhmän käyttö katsotaan toisen viranomaisen poliisille antamaksi virkaavuksi. Ryhmän jäsenet ovat virka-aputehtävissä työnantajansa palveluksessa ja näin myös toimialansa virka- ja työehtosopimuksen piirissä.

Käytettäessä ryhmää valtiavierailuissa ja muissa ennalta tiedossa olevissa poliisitoiminnallisissa tilanteissa, joissa on tarve varmistaa heti saatavilla oleva hälytysluonteinen ensihoito, ryhmä osallistuu tällaiseen toi-

mintaan vapaa-ajaltaan. Tällöin heidän katsotaan olevan toiminnasta vastaavan poliisiyksikön palveluksessa.

Ryhmällä ei ole poliisivaltuuksia eikä sitä käytetä poliisitoimintaan. Jokaiselle kuuluvan hätävarjelu-oikeuden lisäksi ryhmän jäsenillä on kuitenkin oikeus voimakeinojen käyttöön siten kuin toiminnan yleisjohtaja tai kenttäjohtaja poliisilain 27 §:n perusteella siihen valtuuttaa ja määrittää voimakeinojen käytön rajat.

5 RYHMÄN KÄYTÖSTÄ PÄÄTTÄMINEN

Ryhmän käytöstä päättää sen varsinaisella toiminta-alueella poliisin lääninjohto joko päällystöpäivystäjän, johtamisvalmiuteen määrätyn taikka tilanteen yleisjohtajana toimiva päällystöön kuuluvan poliisimiehen esityksestä. Erittäin kiireellisessä tilanteessa poliisin kenttäjohtaja voi tehdä esityksen ryhmän käytöstä poliisin lääninjohtolle. Milloin erittäin kiireellisessä tilanteessa poliisin lääninjohtoon tavoittaminen aiheuttaisi viiveen, ryhmän käytöstä voi päättää paikallispoliisin johtamisvalmiudessa oleva poliisimies. Hänen on ilmoitettava ratkaisustaan ensitilassa poliisin lääninjohtoon johtovalmiudessa olevalle.

Mikäli taktisen ryhmän käyttöä edellyttävä tilanne on syntynyt sen pääasiallisen vastualueen (läänin tai muun toiminta-alueen) ulkopuolella, ryhmän käytöstä päättää ryhmän sijaintipaikan poliisin lääninjohto. Ryhmän käytöstä aiheutuvat kustannukset osoitetaan tällöin toiminta-alueena olevan läänin poliisin lääninjohtoon, ellei käytännön järjestelyistä muuta sovita.

6 HÄLYTTÄMINEN, VIRKA-APUPYYNTÖ JA TIEDOTTAMINEN

Ryhmä hälytetään liitteessä mainittujen hätäkeskusten kautta. Hätäkeskuksilla on erilliset ryhmän hälytysohjeet. Ennakkoilmoituksen ryhmän hälyttämiseksi voi antaa tilanteen yleisjohtaja tai kenttäjohtajana toimiva poliisimies. Ennakkoilmoituksella varmistetaan ryhmän nopea toimintaan saattaminen. Ennakkoilmoitus voidaan tarvittaessa peruuttaa, eikä siitä tällöin aiheudu kustannuksia. Ryhmän kuljetusjärjestelyistä sovitaan tilanteen yleisjohtajan kanssa.

Taktisen ensihoitoryhmän jäsenet ovat lääkäreitä lukuun ottamatta yleensä jonkin pelastuslaitoksen palveluksessa, ryhmän käytöstä päättäneen poliisimiehen virka-apupyyntö vahvistetaan telefaxilla mahdollisimman pian ryhmän jäsenten työpaikoille.

Poliisi vastaa taktisen ensihoitoryhmän osallistumiseen liittyvästä tiedottamisesta toimintaorganisaatiolle. Taktisen ensihoitoryhmän käytön tiedottamisesta julkiselle sanalle päättää tilanteen yleisjohtajana toimiva poliisimies.

7 VASTUU RYHMÄN TYÖTURVALLISUUDESTA.

Poliisi vastaa ryhmän työturvallisuuteen vaikuttavista seikoista. Tämän vuoksi tilannetta johtava poliisimies vastaa siitä, että taktisen ensihoitoryhmän johtajalle selostetaan yleistilanne sekä välittömässä vaarassa olevien henkilöiden määrä ja sijainti. Ryhmän käytön yksityiskohdista sovitaan tilanneselostuksen (tilannekuvan) yhteydessä. Poliisi asettaa tarvittaessa ryhmälle poliisimiehen yhteyshenkilöksi. Poliisin on annettava taktisen ryhmän käyttöön poliisin käsiradio taikka varmistettava muilla keinoin riittävä yhteydenpito ryhmän ja kenttäjohdon välillä.

Tehtäessä vaarallista työtä, työn teettäjä vastaa siitä, että tehtävää suoritavilla on riittävä koulutus ja heidät on varustettu asianmukaisin suojavälinein. Taktisen ensihoitoryhmän peruskoulutuksesta vastaa poliisin ylijohto ja ylläpitokoulutuksesta asianomaisen läänin poliisin lääninjohto.

Poliisin kouluttaessa jouha-ryhmäänsä tai vaativien tilanteiden (Vati) ryhmiä, koulusta järjestävä poliisilaitos voi kutsua taktiseen ensihoitoon osallistuvia lääkäreitä ja sairaankuljettajia näihin tilaisuuksiin. Taktisen hoitoon osallistuvan jäsenen organisaatiot päättävät edellä mainittuun työpaikkakoulutukseen osallistumisesta.

8. KUSTANNUKSET

Taktisen ensihoitoryhmän käytöstä aiheutuvat kustannukset poliisi korvaa henkilöstöä antaneille organisaatioille. Kustannuksia koskevat laskut osoitetaan tapahtumapaikan poliisilaitokselle, joka toimittaa ne varmennettuina toiminta-alueen poliisin lääninjohtoon. Toiminnan pitkittyessä siten, että taktisen ensihoitoryhmän henkilöstön vaihdot tulevat välttämättömiksi, ryhmän edelleen käyttämisestä kyseisessä tilanteessa on sovitettava tilanteen yleisjohtajan kanssa.

Lääkärin osallistuessa työaikansa ulkopuolella ryhmän toimintaan tapahtumapaikalla, hänen katsotaan olevan yksikön käyttöä pyytäneen poliisiryhmän palveluksessa, koska hän on yleisjohdon välittömän työnjohdon alaisuudessa. Toimintaan osallistumisesta lääkärille maksetaan vastaava korvaus samaa menettelyä noudattaen kuin ryhmän käytöstäkin.

9. VARUSTEET JA KULJETUKSET

Ryhmä vastaa sille toimitettujen suojavälineiden säilytyksestä siten, että ne ovat toiminnan käynnistyessä nopeasti saatavissa.

Taktisen ensihoitoryhmän henkilöstö ryhmän johtajan kanssa sovittuun paikkaan, josta ryhmä varusteineen kuljetetaan paikallisen sopimuksen mukaisesti toiminta-alueelle. Jos toiminta-alue on ryhmän varsinaisen toiminta-alueen ulkopuolella, taktisen ensihoitoryhmän johtaja sopii kuljetuksesta yleisjohtajan kanssa. Ryhmän saavuttua ilmoittautumispaikalle, tilannetta johtava poliisi järjestää ryhmän kuljetuksen tapahtumapaikalle.

10. VAKUUTUSTURVA

Taktiseen ensihoitoryhmän jäsentä kohdannut tapaturma korvataan hänen työnantajansa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella. Vaikka ryhmä toimii edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti poliisin johdon alaisena erityisryhmänä, he ovat työnantajansa palveluksessa ja tämän lakisääteisen vakuutusturvan piirissä.

Ryhmän osallistuessa poliisin pyynnöstä vapaa-ajallaan poliisin johtovastuulla olevaan tilanteeseen, heidän katsotaan olevan tällöin poliisin palveluksessa ja tällaisessa tehtävässä kohdannut tapaturma korvataan valtion varoista siten kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työntekijäin työtapaturmasta. Tällaisen korvausasian käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori.

11. RAPORTOINTIVELVOITE

Tehtävän päätyttyä taktisen ensihoitoryhmän johtaja toimittaa raportin tehtävään osallistuneiden pelastuslaitosten palopäälliköille tai vastuushenkilöille. Vuosittain toimitetaan yhteenveto raporteista sosiaali- ja terveysministeriön valmiusyksikölle, sopimuksen tehneille pelastuslaitoksille sekä poliisin ylijohtoon.

Taktisen ensihoitoryhmän käytöstä on sen käytöstä päättäneen poliisiyksikön toimitettava poliisin ylijohtoon selvitys, josta käy ilmi tehtävä, jossa ryhmää on käytetty, ryhmän kokoonpano, hälytysaika ja ryhmän perille tulo. Jos ryhmä on osallistunut tilanteen aikana ensihoitotoimenpiteisiin, selvityksessä on mainittava montako henkilöä on hoidettu sekä heidän asemansa toiminnassa (poliisimies, uhri, kohdehenkilö, sivullinen). Jos ryhmä tai osa siitä on toiminut kenttä- tai yleisjohdossa asiantuntija-tehtävässä, on siitä myös mainittava. Ryhmän toimintaan osallistumisen kokonaisaika sekä kustannukset on mainittava selvityksessä.

Poliisijohtaja

Jorma Toivanen

Poliisitarkastaja

Hannu Hannula

LIITTEET

Taktiset ensihoitoryhmät